

Investigating the marital satisfaction in terms of gender: A meta-analysis study

Evlilik doyumunun cinsiyet açısından incelenmesi: Bir meta-analiz çalışması

Rüstem Göktürk Haylı¹
Emine Durmuş²
Ali Kış³

Abstract

The purpose of this research is to apply a meta-analysis to determine whether there is a difference in marital satisfaction according to gender. For this purpose, 64 theses about the subject of marriage satisfaction was reached from the databases of National Thesis Center of the Council of Higher Education. 27 theses, which include with gender variables and data that correspond to the coding protocol included in meta-analysis. The sample of the study consisted of 6,755 people including 3418 female (50,6%) and 3337 male (49,4%). The effect size of marriage satisfaction by gender was determined by using the Standardized Mean Difference (SMD) analysis method known as Cohen's d in the literature. As a result of Egger's Regression Test, Orwin's Fail-Safe N, Duval and Tweedie's Trim and Fill method and funnel graph, it was determined that there was no publication bias in the research. In the study, a negligible effect size in favour of male was found both the fixed effects model and random effects models (Fixed: $d = -0.12$ Random: $d = -0.08$) and the study was heterogeneous ($Q = 94.83$, $p = 0.00$, $I^2 = 72, 58$). The findings of the research were discussed in the context of the relevant field and some suggestions were presented.

Özet

Bu araştırmanın amacı, evlilik doyumunda cinsiyete göre fark olup olmadığını belirlemek için bir meta-analiz uygulamaktır. Bu amaçla Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanından evlilik doyumunu konu alan 64 teze ulaşılmıştır. Bu tezlerden cinsiyet değişkenine yer verilen ve kodlama protokolüne uyan veriler içeren 27 tez, araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmanın örneklemini 3418'i kadın (%50,6), 3337'si erkek (%49,4) olmak üzere toplam 6755 kişi oluşturmaktadır. Evlilik doyumunun cinsiyete göre etki büyüklüğü, alan yazında Cohen d olarak bilinen Standardize Ortalamalar Farkı (SOF) analiz yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Yayın yanlılığını belirlemek amacıyla uygulanan Egger'in Regresyon Testi, Orwin'in Güvenli N Sayısı, Duval ve Tweedie'nin Kırp ve Doldur yöntemi ve huni grafiği sonucunda araştırmada yayın yanlılığı olmadığı saptanmıştır. Araştırmada hem sabit etkiler hem de rastgele etkiler modeline göre erkekler lehine önemsiz düzeyde (SEM: $d=-0.12$ REM: $d=-0.08$) bir etki büyüklüğü saptanmış ve araştırmanın heterojen ($Q=94.83$, $p=0,00$; $I^2=72,58$) olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın bulguları ilgili alan yazın çerçevesinde tartışılmış ve birtakım öneriler sunulmuştur.

¹ Research Assistant, İnönü University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, gokturk.hayli@inonu.edu.tr

² Assist. Prof, İnönü University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, emine.durmus@inonu.edu.tr

³ Assist. Prof, İnönü University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, ali.kis@inonu.edu.tr

Keywords: Marriage, partner, marital satisfaction, gender, meta-analysis.

Anahtar kavramlar: Evlilik, eş, evlilik doyumu, cinsiyet, meta-analiz.

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

Giriş

İnsanoğlunun hayatını birtakım gereksinimlerini gidermek amacıyla karşı cinsten başka bir insanla birliktelik kurarak devam ettirme ihtiyacı, var oluşunun neredeyse ilk zamanlarından başlamış ve günümüzde de halen devam etmektedir. İnsanların kurduğu bu birliktelik, insanlık tarihinden bu yana “evlilik” olarak adlandırılmaktadır. Basitçe ifade edilecek olursa evlilik, kadın ve erkeğin birlikte yaşamasını, bu şekilde yaşamalarına devam etmelerini düzenleyen (Villa ve Del Prette, 2013) ve bu bireylerin cinsel ve ekonomik anlamda birbirlerine bağımlı olmasını içeren ilişkileri kapsamaktadır (Levinger ve Huston, 1990). Bir başka tanıma göre evlilik, iki insan arasındaki yasal biçimde gerçekleştirilen duygusal, ekonomik ve sosyal bir sözleşmedir (Panganiban, 2007). Evlilik, aile bütünlüğünün sağlanmasında ve ailenin yapısının oluşmasında etkilidir (Yıldız ve Büyükşahin-Çevik, 2016). Evlilik, bireylerin sağlığına katkıda bulunan ve hayattan daha fazla tatmin olmalarını sağlayan bir kurumdur (Zhang ve Hayward, 2006). Buradan hareketle evliliğin, bireylerin yaşam doyumunu arttırmaya ve toplumun daha sağlıklı bir hale gelmesine yardımcı olduğu söylenebilir.

İnsanların evlilik ilişkisinden birtakım beklentileri olmaktadır. Garcia ve Tassara'ya (Akt. Yıldız ve Büyükşahin-Çevik, 2016) göre evlilik ilişkisinde eşlerin birbirinden birliktelik, anne ve baba olmanın getirdiği sorumluluklar, cinsel birliktelik, profesyonel başarı, ekonomik bağımsızlık gibi konularda beklentileri olmaktadır. Başarılı bir evlilikte fiziksel, sosyal ve duygusal yakınlık vardır; yakın duygusal desteğin olduğu evliliklerde ise bireyler kendilerinin değerli olduğunu, sevildiğini ve saygı duyulduğunu hissettirmektedir (Çağ ve Yıldırım, 2013). Evlilik ilişkisinde bahsedilen bu özelliklere sahip olmayan bireyler evliliklerinde mutlu olmakta zorlanmakta ve evlilikler başarısız bir niteliğe bürünmektedir. Özellikle eş desteği ve karşılıklı güvenden yoksun; kişilerarası bilişsel çarpıtmalar yaşanan ilişkiler, evlilikte tükenmişliğe sebep olmaktadır (Pamuk ve Durmuş, 2015). Ancak, evlilik için arzu edilen özelliklere sahip çiftler mutlu bir evlilik hayatına sahip olup evliliklerini uzun devam ettirebilmektedirler, başka bir deyişle evliliklerine ilişkin genel değerlendirmesi olan evlilik doyumları (Güven ve Aydemir-Sevim, 2007) olumlu yönde etkilenmektedir. Evliliklerin uzun süreli ve sağlıklı devamının evlilik doyumuna bağlı olması ise evli bireylerin evlilik doyumunu inceleme ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Basitçe ifade edilecek olursa evlilik doyumu, evliliği daha iyi hale getirebilmek için evlilikteki mevcut özellikler ile beklentilerin çoğunun eşleştirilebilmesidir (Cox, 2006). Evlilik doyumu; evlilik süresince eşlerin, kişisel boyutlardan olan birbirlerine olan; sevgi gösterme şekli, cinsel tatmin, iletişim şekli ve çevresel boyutlardan olan; karar verme sürecinde eşit olmak, maddi gelir, iş ve problemleri çözme konusunda yardımlaşma gibi konularla ilgili psikolojik doyumdur (Sokolsi ve Hendrick, 1999). Evlilik doyumu kavramının birçok tanımı olmakla birlikte bütün kuramlar tarafından kabul edilen ortak bir tanımı yoktur.

Aile ve evlilik yaşamı konuları içerisinde yer alan evlilik doyumu ile ilgili kuramsal çalışmaların yanında, alan yazında çiftlerin evlilik doyumu düzeylerini etkileyen faktörlerin araştırılmasını içeren nitel veya nicel yöntemle yapılmış birçok çalışmaya rastlamak mümkündür. Bu araştırmaların sonucunda, bireylerin evlilik yaşamından aldığı doyumu, hem kendi hem de evliliklerinin ve eşlerinin özellikleri olmak üzere birçok faktörden etkilendiği bulunmuştur. Bu konuda yapılan araştırmalara bakıldığında bu faktörlerden bazılarının eğitim düzeyi (Anar, 2011; Çağ ve Yıldırım, 2013; Kervancıoğlu, 2016; Yıldız ve Büyükşahin-Çevik, 2016); cinsiyet rolü (Anar, 2011; Bollman, Schumm, Jurich ve Yoon, 1997; Çınar, 2008; Juni ve Grimm, 1994); yaş (Çelik, 2006; Demir, 2014; Dursun, 2016; Güleç, 2014; Kervancıoğlu, 2016; Levenson,

Carstensen ve Gottman, 1993); cinsel doyum (Litzinger ve Gordon, 2005; Morokoff ve Gilliland, 1993; Trudel, 2002; Youn, 2009); evlilik süresi (Demir, 2014; Erden, 2016; Güleç, 2014; Kaplan, 2016; Karney ve Bradbury, 1997; Kervancıoğlu, 2016; Orbuch, House, Mero ve Webster, 1996); çocuk sayısı (Callan, 1984; 1987; Demir, 2014; Duran-Bozkurt, 2014; Dursun, 2016; Erden, 2016; Waite ve Lillard, 1991; Pléchaty, Couturier, Cote, Roy, Massicote ve Freeston, 1996) olduğu görülmektedir. Bu faktörlerin haricinde, cinsiyetin de evlilik doyumu üzerinde etkisi olan temel değişkenlerden biri olduğu dikkat çekmektedir. Ancak Türkiye’de evlilik doyumunun cinsiyet değişkenine göre incelendiği araştırmalarda farklı sonuçlar elde edilmiştir. Bazı araştırmalarda cinsiyetin evlilik doyumu üzerinde anlamlı düzeyde bir etkisinin olduğu, bir bulgu olarak yer alırken (Cingisiz, 2010; Çağ, 2011; Çelik, 2006; Demir, 2014; Fowers, 1991; Greeff ve Malherbe, 2001; Güleç, 2014; Jose ve Alfons, 2007; Levenson, Carstensen ve Gottman, 1993; Yıldız ve Büyükaşahin-Çevik, 2016); bazılarında ise cinsiyetin evlilik doyumunu etkilemediği (Davilla, Karney, Hall ve Bradbury, 2003; Anar, 2011; Atçeken, 2014; Curun, 2006; Çağ, 2011; Çelik ve Tümkaya, 2012; Çınar, 2008; Duran-Bozkurt, 2014; Dursun, 2016; Whisman, Uebelacker ve Weindtock, 2004; Whisman, Uebelacker, Tolejko, Chatav ve Meckelvie, 2006; Williams, 2003) belirlenmiştir. Buradan hareketle, evlilik doyumu üzerinde cinsiyetin anlamlı etkisinin olup olmadığı durumunun tam net olmadığı söylenebilir.

Yukarıda sunulan bütün bilgiler, cinsiyetin evlilik doyumu üzerindeki etkisini, mevcut araştırmaların sonuçlarından hareketle geniş bir bakış açısıyla incelemeyi gerektirmektedir. Sosyal bilimlerde ve davranış bilimlerinde tek bir araştırmanın yeterli düzeyde kesin yanıtlar verdiği çok nadir bir durumdur (Glass, 1976) ve bu çok nadir durumlardan biri olan meta-analiz yönteminin bu araştırmada kullanılması, bu çalışmayı önemli hale getiren özelliklerden biridir. Konu ile ilgili araştırmaların bulgularını tek bir noktada birleştirebilmek, evli bireylerin evlilik ilişkisinden aldıkları doyum hakkında yeni araştırmalar planlayan araştırmacılara stratejik olarak yön göstermek ve evlilik ilişkisi konusunda yardım hizmeti sunan uygulayıcılara bu konudaki araştırmalarla ilgili büyük resmi ortaya çıkararak yardımcı olmak için meta-analiz araştırmalarına ihtiyaç vardır. Kadınların ve erkeklerin evlilik doyumunun birbirinden farklı olup olmadığının incelendiği yukarıda adı geçen bazı araştırmalarda birbirinden farklı sonuçlar elde edilmesinin nedenlerinin belirlenmesi amacıyla meta-analiz araştırmalarının yürütülmesi ve evlilik doyumunun daha iyi ve daha fazla anlaşılması için bu bulguların sentezlenmesi gerekliliği vardır. Son yıllarda evlilik doyumunu inceleyen birçok araştırmanın yürütülmüş olması, bu araştırmaların sonuçlarının derlenip örneklem büyüklüklerini de göz önünde bulundurarak çeşitli değişkenlere göre incelenerek ortak bir sonuca ulaşılması ve sentezlenmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Türkiye’de ilgili alan yazın incelendiğinde evlilik doyumunu cinsiyete göre inceleyen bir meta-analiz çalışmasına rastlanmaması, hem bu araştırmanın özgünlüğüne katkı sağlayacak hem de konuyla ilgili farklı değişkenlere ilişkin araştırmalar yürütülmesine yardımcı olacaktır. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı, evli bireylerin evlilik doyumuna ilişkin algı ve görüşlerinin cinsiyete ilişkin etki büyüklüğünün belirlenmesidir. Araştırmada, Türkiye’de yapılan ve evli bireylerin evlilik doyumunun incelendiği tezlerin incelenerek cinsiyete ilişkin bulguların meta-analiz yöntemi ile sentezlenmesi; bunun sonucunda evlilik doyumu ile cinsiyet arasındaki farkın büyüklüğü ve yönünün araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu araştırmada kullanılan temel yöntem, bir sistematik sentezleme şekli olan meta-analizdir. Meta-analiz, gerçekleri ortaya çıkarmak amacıyla belirli bir konuda ve birbirinden bağımsız şekilde yapılmış araştırmaların sayısal sonuçlarından yola çıkılarak yapılan istatistiksel yorum ve sentezdir (Cumming, 2012; Petticrew ve Roberts, 2006).

Meta-analize dahil edilecek çalışmaların belirlenmesi

Bu çalışmanın verilerini Türkiye’de evlilik doyumu konusunda hazırlanan yüksek lisans ve doktora tezleri oluşturmaktadır. Bu çalışmalar, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanından yararlanılarak elde edilmiştir. İlgili tezlere ulaşmak için anahtar

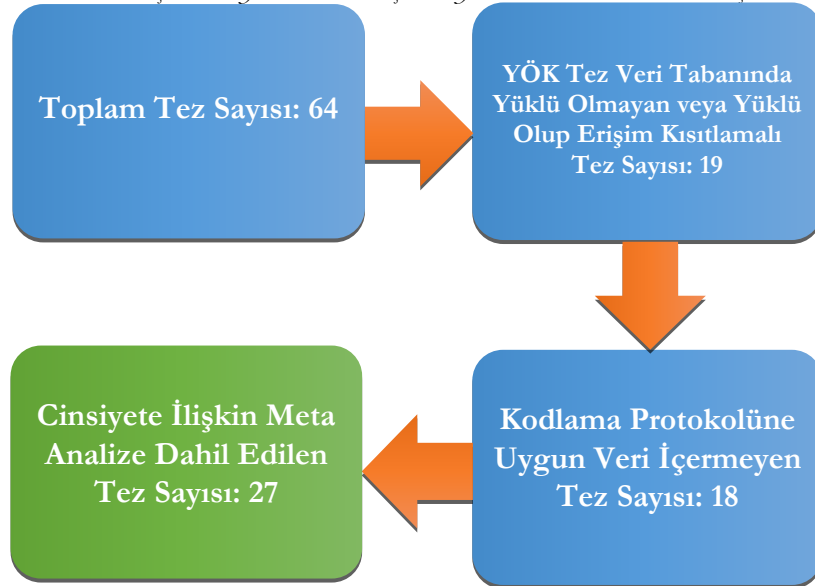
sözcükler olarak “evlilik doyumu” kelimeleri kullanılmıştır. Bu araştırmalar Nisan-Mayıs 2017 tarihleri arasında taranmış olup, işlem sonucunda 1993’ten 2017’ye kadar 64 çalışma olduğu tespit edilmiştir. Ancak bunlardan 45 çalışmanın tam metni erişilebilir durumdadır. Bu çalışmada ise bu 45 çalışmadan 27 araştırma meta analize dahil edilmiştir. Araştırmalar, meta analize dahil edilirken şu kriterler dikkate alınmıştır:

1. Türkiye’de yürütülmüş olmalı.
2. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında tam metin olarak ulaşılabilir durumda olmalı.
3. Evlilik doyumu, cinsiyet açısından incelenmiş olmalı.
4. Çalışmalarda kullanılan evlilik doyumunu ölçmeye yarayan ve alt boyutlara sahip ölçme araçlarından toplam puan elde edilmiş olmalı.
5. Etki büyüklüklerinin hesaplanması sürecinde kullanılacağı için örneklem büyüklüğü (n), ortalama puan ($\bar{X}$) ve standart sapma (ss) bilgilerine yer verilmeli.

Meta analize dahil edilen araştırmaların seçilme sürecine ilişkin akış diyagramı Şekil 1’deki gibidir.

Şekil 1

Alanyazın taraması sonucu ulaşılan kaynakların araştırmaya dâhil edilme sürecine ilişkin akış diyagramı

Meta analize dahil edilen çalışmaların özellikleri

Araştırmaya 2006-2017 yılları arasında hazırlanmış 27 lisansüstü tezi dahil edilmiştir. Örneklem 3418’i (%50,6) kadın, 3337’si (%49,4) erkek olmak üzere toplam 6755 bireyden oluşmaktadır. Çalışmaların biri doktora tezi olup diğerlerinin tamamı yüksek lisans tezinden oluşmaktadır. Dahil edilen tezlerde evlilik doyumu düzeyini belirlemek için tezlerin 14’ünde Evlilik Yaşamı Ölçeği, sekizinde Evlilik Doyum Ölçeği, üçünde Çift Uyumu Ölçeği, birinde Evlilik için Karşılaştırma Düzeyi Ölçeği ve birinde ise Evlilik Doyum Skalası kullanılmıştır.

Çalışmaların kodlanması

Bu meta-analiz çalışmasında kullanılan etki büyüklüğü çeşidi, alanyazında daha çok Cohen d olarak bilinen Standardize Ortalamalar Farkı (SOF)’dır. SOF’u hesaplamak ve olası moderatör değişkenleri tespit etmek amacıyla her çalışmadan örneklem büyüklüğü, etki büyüklüğünü hesaplamak için p değerleri, ortalama ve standart sapma değerleri elde edilmiştir. Bu çalışmada örneklemin cinsiyete göre kodlanması kadın=1 erkek=0 şeklindedir. Pozitif bir d sonucu kadınların, negatif bir d sonucu ise erkeklerin evlilik doyumunun daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Meta-analitik süreç

Meta-analize dahil edilen çalışmaların etki büyüklüklerinin hesaplanmasında Comprehensive Meta-Analysis (CMA) 2.0 programı kullanılmıştır. Analiz sürecinde hem sabit etkiler hem de rastgele etkiler modelleri (Borenstein, Hedges, Higgins ve Rothstein, 2009: 63) için değerler hesaplanmıştır. Heterojenliği belirlemek için Q ve I² istatistiği kullanılmıştır.

Yayın yanlılığı

Bu araştırmada meta-analize dahil edilen çalışmalarda yayın yanlılığı olup olmadığı Duval ve Tweedie'nin Kırp ve Doldur yöntemi, Egger'in Regresyon Testi, Orwin'in Güvenli N Sayısı ve huni grafiği ile test edilmiştir.

Bulgular

Cinsiyet açısından meta-analize dahil edilen araştırmalara ilişkin yayın yanlılığı test sonuçları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Evlilik Doyumu-Cinsiyet için Yayın Yanlılığı Test Sonuçları

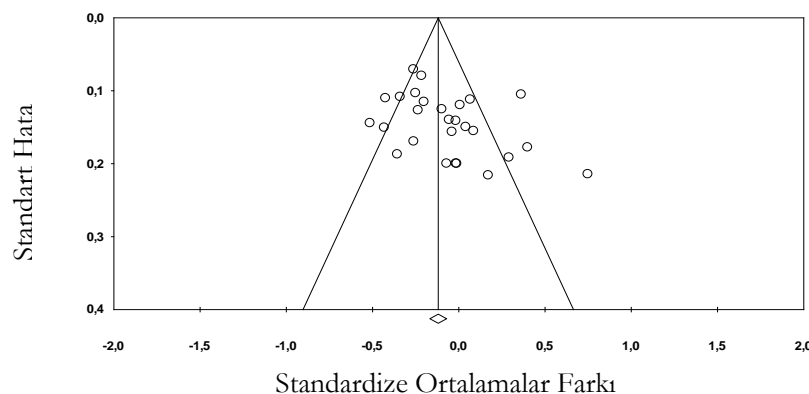
Dahil Edilen Çalışma Sayısı	Orwin Güvenli N Sayısı "Önemsiz" SOF için Gerekli Çalışma Sayısı	Duval ve Tweedie'nin Kırp ve Doldur Yöntemi		Egger Testi
		Kırılan Çalışma	SOF Gözlenen (Doldurulan)	
27	-0,01 SOF için 295	7	-0,12 (-0,21)	p=0,050 (2-tailed)

Tablo 1'e bakıldığında, yayın yanlılığı kontrolü için yapılan Orwin'in Güvenli N sayısının 295 olarak hesaplandığı görülmektedir. Yani bu araştırmaya cinsiyet için dahil edilen 27 çalışmanın haricinde 295 çalışmaya daha ulaşılabilirse elde edilen etki büyüklüğü 0,01 değerine, yani farksızlık düzeyine inebilecektir. Elde edilen Orwin'in Güvenli N sayısının, meta-analize dahil edilen araştırma sayısının 10 katından fazla olması, yayın yanlılığı olmadığını bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Ayrıca, dahil edilen 27 araştırma Türkiye'de evlilik doyumu ile ilgili yapılmış tüm tezler arasından dahil edilme kriterine uygun araştırmaların tamamıdır. Bunların haricinde 295 çalışmaya daha ulaşmak mümkün olmadığından meta-analizde yayın yanlılığının bulunmadığı desteklenmiştir. Bir diğer yayın yanlılığı testi olan Duval ve Tweedie'nin Kırp ve Doldur yöntemi sonucunda ise meta-analize 7 araştırma daha eklenirse, huni grafiğinin simetrik olacağı belirtilmektedir. Fakat yeni sonuç (-0,21) ile daha önce bulunan sonucun (-0,12) her ikisinin de aynı kategoride ve düşük etkiye sahip olması sebebiyle etki sınıflaması bakımından bir fark söz konusu değildir. Bu sebeple bu testin de yayın yanlılığının olmadığını gösterdiği söylenebilir. Yayın yanlılığını test etmek için uygulanan diğer bir test olan Egger'in regresyon testi (Egger, Smith, Schneider ve Minder, 1997) sonucunda elde edilen p=0.050 değeri, yayın yanlılığı için tam sınır değer olup bu değer 0.05'ten küçük olmadığı için bu araştırmada yayın yanlılığı olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Meta-analiz veri setinin görsel bir ifadesi olarak tanımlanan (Cooper, Hedges ve Valentine, 2009) ve cinsiyete ilişkin yayınların yanlılık olasılığını gösteren huni saçılım grafiğinin sonuçları Grafik 1'de verilmiştir.

Grafik 1

Evlilik Doyumu Etki Büyüklüğü Verisi İçeren 25 Çalışmanın Huni Saçılım Grafiği

Grafik 1’de, meta-analize dahil edilen 27 araştırmanın etki büyüklüğü dikey çizgisinin iki tarafına dengeli olarak ve birleştirilmiş etki büyüklüğü çizgisine yakın konumlandığı görülmektedir. Birleştirilmiş etki büyüklüğünü saptamak amacıyla meta-analize dahil edilen 27 araştırmanın dengeli bir şekilde genellikle üst ve orta bölgede bulunması yayın yanlılığının olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Evlilik doyumuna ilişkin cinsiyet değişkeni etki büyüklükleri, %95 güven aralığına göre alt ve üst sınırları, p değeri ve örneklem sayıları Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Evlilik Doyumuna İlişkin Cinsiyet Etki Büyüklükleri

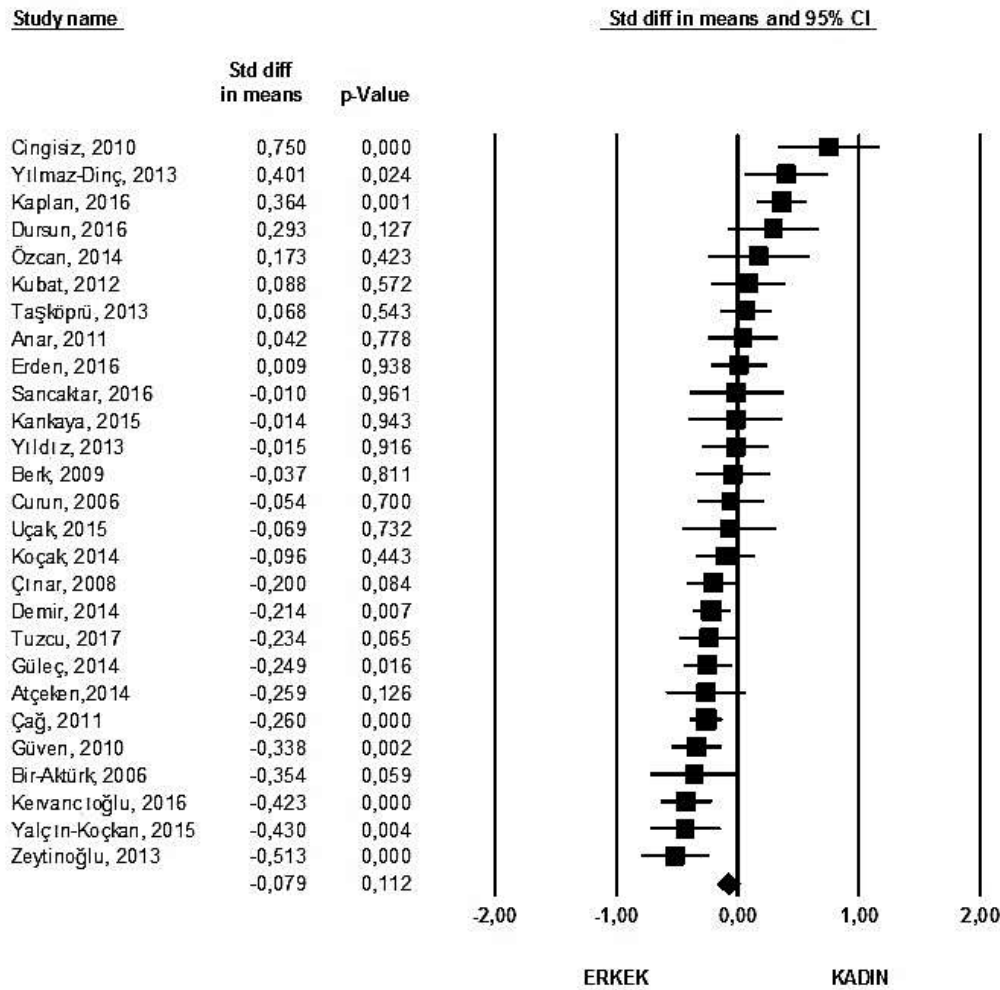
Çalışma Adı	Etki Büyüklüğü (d)	Alt Sınır	Üst Sınır	P	Örneklem Büyüklüğü		
					Kadın	Erkek	Toplam
Cingisiz, 2010	0,75	0,33	1,17	0,00	46	47	93
Yılmaz-Dinç, 2013	0,40	0,05	0,75	0,02	36	279	315
Kaplan, 2016	0,36	0,16	0,57	0,00	235	150	385
Dursun, 2016	0,29	-0,08	0,67	0,13	55	55	110
Özcan, 2014	0,17	-0,25	0,60	0,42	44	42	86
Kubat, 2012	0,09	-0,22	0,39	0,57	80	86	166
Taşköprü, 2013	0,07	-0,15	0,29	0,54	183	140	323
Anar, 2011	0,04	-0,25	0,34	0,78	99	81	180
Erden, 2016	0,01	-0,23	0,24	0,94	141	138	279
Sancaktar, 2016	-0,01	-0,40	0,38	0,96	52	48	100
Kankaya, 2015	-0,01	-0,41	0,38	0,94	50	50	100
Yıldız, 2013	-0,01	-0,29	0,26	0,92	102	98	200
Berk, 2009	-0,04	-0,34	0,27	0,81	91	74	165
Curun, 2006	-0,05	-0,33	0,22	0,70	102	102	204
Uçak, 2015	-0,07	-0,46	0,32	0,73	50	50	100
Koçak, 2014	-0,10	-0,34	0,15	0,44	127	127	254
Çınar, 2008	-0,20	-0,43	0,03	0,08	144	158	302
Demir, 2014	-0,21	-0,37	-0,06	0,01	322	311	633
Tuzcu, 2017	-0,23	-0,48	0,01	0,07	125	125	250
Güleç, 2014	-0,25	-0,45	-0,05	0,02	200	178	378
Atçeken, 2014	-0,26	-0,59	0,07	0,13	86	59	145
Çağ, 2011	-0,26	-0,40	-0,12	0,00	448	363	811
Bir-Aktürk, 2006	-0,35	-0,72	0,01	0,06	61	55	116
Kervancıoğlu, 2016	-0,42	-0,64	-0,21	0,00	170	166	336
Yalçın-Koçkan, 2015	-0,43	-0,73	-0,13	0,00	90	90	180
Zeytinoglu, 2013	-0,51	-0,80	-0,23	0,00	111	89	200
Rastgele Etkiler	-0,08	-0,18	0,02	0,11	3418	3337	6755

Tablo 2’ye göre, 27 araştırmanın cinsiyete göre standardize etki büyüklükleri 0.75 ile kadınlar lehine değer ile -0.51 erkekler lehine ait değer aralığındadır. 10 çalışmada istatistiksel açıdan anlamlı fark (8’i $p < .01$ düzeyinde; 2’si $p < .05$ düzeyinde) bulunurken, 17 çalışmada anlamlı bir fark bulunamamıştır. 27 çalışmanın güven aralığı -0.80 ile 1.17 arasındadır.

Araştırmaya dahil edilen çalışmalara ait ve cinsiyete ilişkin veri içeren 27 çalışma, Grafik 2’de gösterilmiştir.

Grafik 2

Cinsiyet Değişkenine Göre Evlilik Doyumu Etki Büyüklükleri Orman Grafiği

Grafik 2 incelendiğinde evlilik doyumunda erkekler lehine ancak etkisizlik çizgisine çok yakın bir fark olduğu söylenebilir.

Tablo 3'te, etki büyüklüğü dağılımının homojenlik testi ile sabit etki modeli ve rastgele etkiler modeline göre uygulanan analizlerin bulguları verilmiştir.

Tablo 3

Evlilik Doyumu-Cinsiyet için Temel Analiz

Model	k	n	Standart Hata	Heterojenlik				Genel Etki Büyüklüğü (Cohen d)	%95 Güven Aralığı	
				Q	df	p	I ²		Alt Sınır	Üst Sınır
Sabit Etkiler	27	6755	0,02	94,83	26	0,00	72,58	-0,12	-0,17	-0,07
Rastgele Etkiler			0,05					-0,08	-0,18	0,02

k=araştırma sayısı, n=örneklem.

Tablo 3'te meta-analize dâhil edilen araştırmaların ortalama etki büyüklüğü değerinin sabit etkiler modeline göre -0,12, standart hatasının 0,02, güven aralığı alt sınırının -0,17 ve üst sınırının -0,07 olduğu belirlenmiştir. Homojenliği test etmek amacıyla yapılan Q-istatistiği için Q=94,83 olarak bulunmuştur ve p<.05 olduğu için etki büyüklüklerinin heterojen bir şekilde dağıldığı bulunmuştur. Sabit etkiler modeline göre (-0.12) ortalama etki büyüklüğü değeri için I² değeri %72 ile yüksek düzeye çok yakın heterojenlik (Cooper vd., 2009: 263) gösterdiği için rastgele

etkiler modeline göre hesaplanan ortalama etki büyüklüğü incelenmiştir. Ortalama etki büyüklüğü değerinin rastgele etkiler modeline göre -0.08, standart hatası 0.05, güven aralığı alt sınırı -0.18, üst sınırı 0.02 olmak üzere evlilik doyumunun erkekler lehine olduğu tespit edilmiştir. Ancak bu etki büyüklüğü 0,20'den küçük olduğu için Cohen (1988)'e göre düşük düzeyin altında; Thalheimer ve Cook (2002)'a göre ise -0,15 ile 0.15 arasında olduğu için önemsiz düzeyde bir etki büyüklüğüdür.

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın amacı evlilik doyumu ile cinsiyet arasındaki standardize ortalamalar farkını belirlemektir. Araştırmada Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında evlilik doyumunu cinsiyete ve evlenme biçimine göre analiz eden ve dahil edilme ölçütlerine uygun 27 tezin olduğu belirlenmiş ve analizler bu 27 tez üzerinden gerçekleştirilmiştir. 27 araştırmaya katılan toplam 6755 bireyden oluşan örnekleme ait 27 etki büyüklüğü elde edilmiştir. Bu 27 çalışmanın 10'unda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunurken, 17'sinde anlamlı fark bulunmamıştır. İstatistiksel olarak anlamlı fark bulunan bu 10 çalışmanın 3'ünde farkın kadınlar lehine, 7'sinde erkekler lehine olduğu saptanmıştır. Yapılan meta-analizde yayın yanlılığı olup olmadığını belirlemek için uygulanan Orwin'in Güvenli N Sayısı, Egger regresyon testi ve Duval ve Tweedie kırp-doldur yöntemi sonucu araştırmada yayın yanlılığının olmadığı bulunmuştur.

Sabit etkiler modeline göre evlilik doyumunun erkekler lehine ve istatistiksel açıdan anlamlı bir etki büyüklüğü olduğu saptanmıştır. Bu sonuç Cohen (1988) ve Thalheimer ve Cook'a (2002) göre önemsiz düzeydedir. Uygulanan homojenlik testleri (Q ve I²) sonucunda araştırmalar arasında neredeyse yüksek düzeyde heterojenlik bulunduğundan birleştirme işlemi için rastgele etkiler modeli üzerinden incelemeye devam edilmiştir. Rastgele etkiler modelinde birleştirme işlemi sonucunda erkekler lehine ve istatistiksel olarak anlamlı bir etki büyüklüğü bulunmuştur. Bu sonuç da Cohen'e (1988) göre önemsiz düzeyde bir sonuçtur. Thalheimer ve Cook'a (2002) göre de önemsiz miktarda bir etkiyi işaret etmektedir. Bu sonuçlar bir bütün halinde değerlendirildiğinde evlilik doyumunun cinsiyete göre erkekler lehine fark olduğu ancak bu farkın önemsiz düzeyde olduğu söylenebilir.

Türkiye'de evlilik doyumunun cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen bir meta analiz çalışmasına rastlanmamakla birlikte bu araştırmanın sonucunu destekleyen bireysel çalışmalar mevcuttur (Anar, 2011; Berk, 2009; Curun, 2006; Çınar, 2008; Dursun, 2016; Erden, 2016; Özcan, 2014; Kabasakal ve Soylu, 2016; Kankaya, 2015; Koçak, 2014; Kubat, 2012; Sancaktar, 2016; Taşköprü, 2013; Tezer, 1992; Uçak, 2015 Yıldız, 2013). Öte yandan kadınların evlilik doyumunun daha yüksek olduğu (Cingisiz, 2010; Kaplan, 2016; Yılmaz-Dinç, 2013) bulgusuna ulaşılan araştırmalar olduğu gibi evlilik doyumunun erkeklerde daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşan çalışmalar (Çağ, 2011; Güleç, 2014; Güven, 2010; Kervancıoğlu, 2016; Yalçın-Koçkan, 2015; Zeytinoglu, 2013) da mevcuttur.

Türkiye dışında yapılan ve bu araştırmaya benzer meta analiz çalışmalarında benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Jackson, Miller, Oka ve Henry (2014) evlilik doyumunda cinsiyet farklılıklarını araştırmak için 226 araştırma üzerinde yürüttükleri bir meta analiz araştırmasının sonucunda erkeklerin evlilik doyumunun kadınlarınkinden daha yüksek olduğunu ancak aradaki farkın çok küçük olduğunu bulgulamışlardır. Yine Twenge, Campbell ve Foster (2003), evlilik doyumunu ebeveynlik açısından incelemek için 97 çalışmayı meta analiz yöntemiyle incelemeleri sonucunda çocuk sahibi kadınların evlilik doyumu düzeylerinin daha fazla olduğunu, ancak bu farkın hafif düzeyde olduğunu belirlemişlerdir. Benzer şekilde Vemer, Coleman, Ganong ve Cooper (1989) yeniden evlenen bireylerin evlilik doyumu düzeylerini incelemek için 379 araştırmayı içeren meta analiz çalışması sonucunda yeniden evlenen erkeklerin evlilik doyumunun yeniden evlenen kadınlara göre daha yüksek olduğu fakat farkın küçük düzeyde olduğunu saptamışlardır. Bütün bu bulgular ışığında, kadın ya da erkek olmanın evlilik doyumunun önemli bir belirleyicisi olmadığı söylenebilir.

Bu araştırmaya dahil edilen araştırmalardaki katılımcıların büyük çoğunluğu en az üniversite seviyesinde eğitim düzeyine sahiptir. Çelik ve Tümçaya (2012) ile Kabasakal ve Soylu

(2016) tarafından eğitim seviyesi yüksek örneklemelerde yürütülen araştırmalarda da evlilik doyumu üzerinde cinsiyetin anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Bu araştırmaların bulguları da dikkate alınarak, yüksek eğitim düzeyinin evlilik doyumu düzeyi üzerindeki cinsiyetin farklılaştırıcı etkisini ortadan kaldırdığı şeklinde yorumlanabilir. Araştırmada cinsiyetin evlilik doyumunu anlamlı şekilde etkilemediği sonucunun elde edilmesinin bir başka nedeni olarak, ilk bölümde de ifade edildiği gibi, evlilik doyumu üzerinde cinsiyet haricinde birçok faktörün etkili olması gösterilebilir.

Geleneksel cinsiyet rolleri söz konusu olduğunda erkeklerin evlilik doyumunun kadınlarınkinden daha yüksek olduğu fakat cinsiyet rollerinin yeniden yapılanmasıyla rollerin değişimi ve görev paylaşımı sonucunda kadının iş yaşamına aktif bir şekilde katılması ve çalışan eşler için ev içi ve dışındaki rol ve koşulların eşitlenmeye başlamasının kadınların evlilikten aldığı doyumu arttırdığı ve artık bu yüzden doyumun cinsiyete göre pek farklılaşmadığı yönündeki bilgiler, konu ile ilgili literatürde mevcuttur (Çelik ve Tümkaya, 2012). Yine Kaplan'a (2016) göre, eğitim düzeyi yüksek bireyler daha eşitlikçi cinsiyet rolüne, kadın ve erkek cinsiyet rollerinde ve evlilikte cinsiyet rollerinde daha eşitlikçi bir tutuma sahip olup; daha az geleneksel cinsiyet rollerine sahiptir. Bu bilgiler ise bu araştırmada evlilik doyumu düzeylerinde cinsiyetler arasında anlamlı fark olmaması bulgusunu destekler niteliktedir. Meta-analize dahil edilen araştırmalardaki örneklemelerin eğitim düzeyinin yüksek olduğu bilgisinden hareketle, bireylerin geleneksel yapıdan uzak ve daha eşitlikçi cinsiyet rollerine sahip olması ve özellikle kadınların eğitim düzeyinin yüksek olmasıyla ilgili olarak iş yaşamına daha fazla dahil olmasının, kadının daha fazla sorumlu olduğu geleneksel cinsiyet rollerinin hakim olduğu yapının yerini ev içi roller konusunda erkek ve kadın arasında daha eşit bir dağılıma bırakması, kadının evlilik doyumunu arttırdığı için cinsiyetin evlilik doyumu üzerindeki etkileyici niteliğinin kaybolmasına sebep olduğu söylenebilir.

Öneriler

Bu araştırmanın bir sınırlılığı, sadece Türkiye'de yapılan tezlerin meta-analize dahil edilmiş olmasıdır. Dünya genelinde bu konuda yapılmış araştırmalara odaklanılarak benzer bir çalışma yapılabilir ve karşılaştırma fırsatı sağlanabilir. Araştırmanın ikinci bir sınırlılığı ise, moderatör analizi yapılmamasıdır. Araştırmalarla ilgili aracı değişkenler de eklenerek moderatör analizinin yapıldığı benzer bir meta analiz çalışması yapılabilir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, ileride evlilik doyumu üzerine yapılacak araştırmalarda cinsiyet değişkeni yerine diğer değişkenlere öncelik tanınabilir. Bunun yanında, ilerleyen yıllarda bu meta-analiz çalışması, yeni çalışma bulguları eklenmek koşuluyla tekrarlanarak evlilik doyumu üzerinde cinsiyetin etkisi takip edilerek etki büyüklüğünün artması veya azalması konusunda karşılaştırma yapılabilir ve sonuçları tartışılabilir. Bu araştırmada evlilik doyumu, cinsiyet açısından incelenmiştir. Evlilik süresi, evlenme yaşı, çocuk sayısı gibi aile ile ilgili bağımsız değişkenlerin de evlilik doyumuna etkisi, ileride yapılacak araştırmalarda incelenebilir. Bu çalışmanın bulgularını desteklemek ve genişletmek amacıyla sadece kadınlar veya sadece erkekler üzerinde konuyla ilgili nitel araştırmalar gerçekleştirilebilir. Evli bireylerle çalışan psikolojik danışmanlar ve aile terapistleri, bu araştırmada elde edilen sonuçları dikkate alarak evlilik doyumu üzerinde çalışırken danışanların cinsiyeti yerine diğer özelliklerine yer vermesi etkili olabilir. Yüksek eğitim düzeyine sahip gruplarda evlilik doyumunda cinsiyete göre anlamlı fark olmadığı yorumuna dayanılarak, yüksek eğitim düzeyine sahip bir grupla çalışılırken sunulacak psikolojik yardım hizmeti her iki cinsiyetteki danışanlara göre farklılaşırken, eğitim düzeyi düşük bir grupla çalışılırken her iki cinsiyete sunulan psikolojik yardım hizmeti birbirinden farklı niteliklere sahip olacak şekilde planlanabilir.

Kaynaklar

- *Yıldız imi ile işaretlenmiş çalışmalar meta-analize dâhil edilen çalışmalardır.
- *Anar, B. (2011). *Evlü ve çalışan yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rolleri ile evlilik doyumu ve iş doyumu ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- *Atçeken, M. (2014). *Dindarlık, evlilik doyumu ve kişilik özelliklerinin bağışlama ile ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- *Berk, M. (2009). *Evlü öğretmenlerin yüklenme tarzları ve evlilik doyumu algılarının bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- *Bir-Aktürk, E. (2006). *Marital satisfaction in Turkish remarried families: comparison among marital status, effect of stepchildren, and contributing factors*. Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bollman, S., Schumm, W., Jurich, A. & Yoon, G. (1997). Predicting marital satisfaction from ideal and actual maternal roles. *Psychological Reports*, 80, 99-106. doi: 10.2466/pr0.1997.80.1.99. View Article: DOI: <https://dx.doi.org/10.2466/pr0.1997.80.1.99>
- Borenstein, M., Hedges, L. V., Higgins, J. P. T., & Rothstein, H. R. (2009). *Introduction to meta-analysis*. First Edition. West Sussex-UK: John Wiley & Sons Ltd.
- Callan, V. J. (1984). Childless and marital adjustment. *Australian Journal of Sex, Marriage and Family*, 5(4), 210-214.
- Callan, V. J. (1987). The personal and marital adjustment of mothers and of voluntarily and involuntarily childless wives. *Journal of Marriage and Family*, 49(4), 847-856. doi:10.2307/351978. View Article: DOI: <https://dx.doi.org/10.2307/351978>
- *Cingisiz, N. (2010). *Ortaöğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin duygusal zekâları ile evlilik doyumları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. Second edition. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Cooper, H., Hedges, L. V. & Valentine, J. C. (2009). *The handbook of research synthesis and meta-analysis*. Second Edition. New York: Russell Sage Publication.
- Cox, F. D. (2006). *Human intimacy: Marriage, the family, and its meaning*. Belmont CA: Thomson Learning, Inc.
- Cumming, G. (2012). *Understanding the new statistics: Effect sizes, confidence intervals, and meta-analysis*. First Edition. New York: Routledge, Taylor and Francis Group.
- *Curun, F. (2006). *Yüklemeler, iletişim çatışmaları, cinsiyet ve cinsiyet rolü yönelimi ile evlilik doyumu arasındaki ilişki*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- *Çağ, P. (2011). *Evlü bireylerde eş desteği ve evlilik doyumu*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çağ, P. ve Yıldırım, İ. (2013). Evlilik doyumunu yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23.
- Çelik, C. K. (2006). *Eğitim yöneticilerinin mesleki tükenmişlikleri ile evlilik doyumları arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Çelik, M. ve Tümkaya, S. (2012). Öğretim Elemanlarının Evlilik Uyumu ve Yaşam Doyumlarının İş Değişkenleri ile İlişkisi. *Abi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 223-238.
- *Çınar, L. (2008). *Evlilik doyumu: Cinsiyet rolleri ve yardım arama tutumu*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Davila, J., Karney, B. R., Hall, T. W., & Bradbury, T. N. (2003). Depressive symptoms and marital satisfaction: Within-subject associations and the moderating effects of gender and neuroticism. *Journal of Family Psychology*, 17(4), 557-570. doi: 10.1037/0893-3200.17.4.557.
View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.1037/0893-3200.17.4.557>
- *Demir, E. (2014). Farklı denetim odağına sahip evli bireylerin evlilik doyumunun incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Duran-Bozkurt, E. (2014). *Evlü ve çalışan bireylerin tükenmişlik düzeyleri ile evlilik doyumları arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- *Dursun, S. (2016). *Evlü bireylerin bağlanma stillerine göre aldatma eğilimlerinin ve evlilik doyumlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Egger, M., Smith, G. D., Schneider, M. & Minder, C. (1997). Bias in meta-analysis detected by a simple, graphical test. *British Medical Journal*, 315, 629–634. doi:10.1136/bmj.315.7109.629.
View Article: DOI: <https://dx.doi.org/10.1136/bmj.315.7109.629>
- *Erden, A. D. (2016). *Kendini izleme tarzı, yakın ilişkilerde yaşanan kaygı ve algılanan eş davranışlarının evlilik doyumuna üzerine etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Fowers, B. J. (1991). His and her marriage: A multivariate study of gender and marital satisfaction. *Sex Roles*, 24(3-4): 209-221. doi:10.1007/BF00288892.
View Article: DOI: <https://dx.doi.org/10.1007/BF00288892>
- Glass, G. V. (1976). Primary, secondary, and meta-analysis of research. *Educational Researcher*, 5(10), 3-8.
- Greeff, A. P. & Malherbe, H. L. (2001). Intimacy and Marital Satisfaction in Spouses. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 27(3), 247-257. doi:10.1080/009262301750257100.
View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/009262301750257100>
- *Güleç, S. (2014). *Evlilik memnuniyetini yordayan ilişkisel ve kişisel değişkenler*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Güven, N. ve Aydemir-Sevim, S. (2007). İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve algılanan problem çözme becerilerinin evlilik doyumunu yordama gücü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(28), 49-61.
- *Güven, T. (2010). *Eşler arası şiddete yönelik nedensellik-sorumluluk yüklemeleri ve evlilik doyumuna*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Jackson, J. B., Miller, R. B., Oka, M. & Henry, R. G. (2014). Gender differences in marital satisfaction: A meta-analysis. *Journal of Marriage and Family*, 76 (1), 105–129. doi: 10.1111/jomf.12077.
View Article: DOI: <https://dx.doi.org/10.1111/jomf.12077>
- Jose, O. & Alfons, V. (2007). Do demographics affect marital satisfaction? *Journal of Sex & Marital Therapy*, 33(1), 73-85. doi:10.1080/00926230600998573.
View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/00926230600998573>
- Juni, S. & W. Grimm, D. (1994). Marital satisfaction as a function of dyadic gender-role constellations. *The American Journal of Family Therapy*, 22(2), 106-112. doi: 10.1080/01926189408251304.
View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/01926189408251304>
- Kabasakal, Z. ve Soylu, Y. (2016). Evli bireylerin evlilik doyumunun cinsiyet ve eş desteğine göre incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 208-214.
- *Kankaya, D. (2015). *Evlü bireylerde aldatma eğilimi ve cinsel yaşantılar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

- *Kaplan, K. (2016). *Evli bireylerde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumların, evlilik doyumuna ve psikolojik iyi oluş durumuna etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karney, B. R. & Bradbury, T. N. (1997). Neuroticism, marital interaction and the trajectory of marital satisfaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(5), 1075-1092. doi: 10.1037/0022-3514.72.5.1075.
View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.1037/0022-3514.72.5.1075>
- *Kervancıoğlu, H. (2016). *İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların evlilik doyumunu yordama gücü*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- *Koçak, T. (2014). *Evli çiftlerde ideal benliğe yönelim ile değer benzerliğinin evlilik doyumuyla bağlantısı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- *Kubat, D. E. (2012). *Evli bireylerde aldatma eğilimi ve evlilik doyumu ilişkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Levenson, R. W., Carstensen, L. L., & Gottman, J. M. (1993). Long-term marriage: Age, gender, and satisfaction. *Psychology and Aging*, 8(2), 301-313. doi: 10.1037/0882-7974.8.2.301.
View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.1037/0882-7974.8.2.301>
- Levinger, G. & Huston, T. L. (1990). The social psychology of marriage. F. D. Fincham, T. N. Bradbury, (Edt.), *The Psychology of Marriage: Basic Issues and Applications*, ss. 19-25. New York: The Guilford Press.
- Litzinger S. & Gordon K. C. (2005). Exploring relationships among communication, sexual satisfaction and marital satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 31, 409-424. doi: 10.1080/00926230591006719.
View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/00926230591006719>
- Morokoff, P.J. ve Gilliland, R. (1993). Stress, sexual functioning and marital satisfaction. *Journal of Sex Research*, 30(1), 43-53.
- Orbuch, T. L., House, J. S., Mero, R. P., & Webster, P. S. (1996). Marital quality over the life course. *Social Psychology Quarterly*, 59(2), 162-171.
- *Özcan, S. G. (2014). *Evli bireylerin cinsiyete göre aldatma eğilimleri, evlilik doyumu düzeyleri ve cinsel doyumu düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Pamuk, M. & Durmuş, E. (2015). Investigation of burnout in marriage. *Journal of Human Sciences*, 12(1), 162-177. doi:10.14687/ijhs.v12i1.3002.
View Article: DOI: <https://dx.doi.org/10.14687/ijhs.v12i1.3002>
- Panganiban, A. V. (2007). *The rings of a happy marriage*. Philippine Daily Inquirer, p. A13, September.
- Petticrew, M. & Roberts, H. (2006). *Systematic reviews in the social sciences: A practical guide*. First Edition. MA-USA: Blackwell Publishers Ltd.
- Pléchaty, M., Couturier, S., Côté, M., Roy, M.-A., Massicotte, J., & Freeston, M. H. (1996). Dimensional analysis of past and present satisfaction in relation to present marital satisfaction. *Psychological Reports*, 78(2), 657-658. doi: 10.2466/pr0.1996.78.2.657.
View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.2466/pr0.1996.78.2.657>
- *Sancaktar, N. (2016). *Yeni evlenen ve uzun süredir evli olan çiftlerin evlilikte problem çözme becerisi düzeylerinin öznel iyi oluş ve evlilik doyumu düzeyleri ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sokolski, D. M. & Hendrick, S. S. (1999). Marital satisfaction. *American Journal of Family Therapy*, 26(1), 39-49.

- *Taşköprü, M. (2013). *Evlilik doyumu ile problem çözme becerileri, stresle başa çıkma ve evlilik süresi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Bilim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tezer, E. (1992). Evlilik doyumu ve iş doyumu: Bir ön çalışma. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 1(3), 24-26.
- Thalheimer, W., & Cook, S. (2002). *How to calculate effect sizes from published research articles: A simplified methodology*. Work-Learning Research Publication. http://www.bwgriffin.com/gsu/courses/edur9131/content/Effect_Sizes_pdf5.pdf adresinden 4 Haziran 2017 tarihinde edinilmiştir.
- Trudel G. (2002). Sexuality and marital life: Results of a survey. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 28(3), 229-249.
- *Tuzcu, A. (2017). *Evlü bireylerde kişilik özelliklerinin evlilik uyumu ve evlilik doyumu üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Twenge, J. M., Campbell, W. K. & Foster, C. A. (2003). Parenthood and marital satisfaction: A meta-analytic review. *Journal of Marriage and Family*, 65, 574-583. doi: 10.1111/j.1741-3737.2003.00574.x.
View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1741-3737.2003.00574.x>
- *Uçak, D. (2015). *Evlü çiftlerin kişilik özelliklerinin evlilik doyumu ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Vemer, E., Coleman, M., Ganong, H. L. & Cooper, H. (1989). Marital satisfaction in remarriage: A meta-analysis. *Journal of Marriage and Family*, 51(3), 713-725. doi: 10.2307/352170.
View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.2307/352170>
- Villa, M. B., & Del Prette, Z. A. P. (2013). Marital satisfaction: The role of husband's and wife's social skills. *Paidéia (Ribeirão Preto)*, 23(56), 379-387. doi: 10.1590/1982-43272356201312
View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.1590/1982-43272356201312>
- Waite, L. J. & Lillard, L. A. (1991). Children and marital disruption. *The American Journal of Sociology*, 96(4), 930-953. doi:10.1086/229613.
View Article: DOI: <https://dx.doi.org/10.1086/229613>
- Whisman, M. A., Uebelacker, L. A. & Weinstock, L. M. (2004). Psychopathology and marital satisfaction: The importance of evaluating both partners. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 72(5), 830-838. doi:10.1037/0022-006X.72.5.830.
View Article: DOI: <https://dx.doi.org/10.1037/0022-006X.72.5.830>
- Whisman, M. A., Uebelacker, L. A., Tolejko, N., Chatav, Y. & McKelvie, M. (2006). Marital discord and well-being in older adults: Is the association confounded by personality? *Psychology and Aging*, 21(3), 626-631. doi: 10.1037/0882-7974.21.3.626.
View Article: DOI: <https://dx.doi.org/10.1037/0882-7974.21.3.626>
- Williams, K. (2003). Has the future of marriage arrived? A contemporary examination of gender, marriage, and psychological well-being. *Journal of Health and Social Behavior*, 44(4), 470-487.
- *Yalçın-Koçkan, S. (2015). *Evlü çiftlerde otomatik düşüncelerin ve bilişsel çarpıtmaların evlilik doyumuna etkisinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- *Yıldız, A. (2013). *Anne baba tutumları ile evlilik doyumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fatih Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldız, M. A. ve Büyükşahin-Çevik, G. (2016). Evli bireylerin evlilik doyumlarının ve yaşam doyumlarının incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 13(1), 227-242. doi:10.14687/ijhs.v13i1.3417.
View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.14687/ijhs.v13i1.3417>

- *Yılmaz-Dinç, S. (2013). *Polislerde evlilik doyumu ile mesleki tükenmişlik arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Youn, G. (2009). Marital and sexual conflicts in elderly korean people. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 35(3), 220-238. doi: 10.1080/00926230802716369.
View Article: DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/00926230802716369>
- *Zeytinoglu, E. (2013). *Evlü bireylerin benlik saygısı, kıskançlık düzeyi, evlilikteki çatışmalar ve evlilik doyumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Zhang, Z. & Hayward, M. D. (2006). Gender, the marital life course, and cardiovascular disease in late midlife. *Journal of Marriage and Family*, 68(3), 639-657. doi:10.1111/j.1741-3737.2006.00280.x.
View Article: DOI: <https://dx.doi.org/10.1111/j.1741-3737.2006.00280.x>

Extended English Abstract

Introduction

There are a number of anticipations about the marriage relationship of people. A successful marriage has physical, social and emotional affinity; in marriages where close emotional support is provided, the individual feels that they are valuable, loved and respected (Cag and Yıldırım, 2013). Couples with desirable characteristics for marriage have a happy marriage life and can continue their marriage for a long time. In other words marriage satisfaction (Güven and Aydemir-Sevim, 2007), which is a general evaluation about marriage, is affected positively. The long-term and healthy continuation of marriages depends on the satisfaction of marriage, which reveals the need of married individuals to examine marital satisfaction. Marriage satisfaction; during the marriage, satisfaction the spouses, from personal dimensions, the way of showing love, sexual satisfaction, communication style and environmental dimensions; equalization in the decision-making process, financial income, helping to solve problems and work, psychological satisfaction (Sokolsi and Hendrick, 1999). Along with many definitions of the concept of marriage satisfaction, there is no common definition accepted by all theories. It is possible to encounter many studies in the literature in Turkey, including investigating the factors affecting marital satisfaction levels of couples. As a result of these investigations, it has been found that the satisfaction that individuals receive from marriage is influenced by many factors. Among these factors, it is noteworthy that gender is one of the basic variables that have an effect on marital satisfaction. However, in Turkey, marriage satisfaction has been examined in terms of gender, and different results have been obtained. In some studies, gender was found to have a significant effect on marital satisfaction, while in others gender did not affect marital satisfaction. From this point of view, it can be said that it is not clear whether there is a significant effect of gender on marital satisfaction.

Purpose

When the literature in Turkey was examined, there was no meta-analysis study that examined marital satisfaction according to gender. In this context, in this research, the theses of married individuals about marriage satisfaction in Turkey are examined and the synthesis of gender findings by meta-analysis; as a result, it is aimed to investigate the magnitude and direction of the difference between marriage satisfaction and gender.

Method

The primary method used in this research is meta-analysis, which is a systematic way of synthesizing. The data of the study are composed of master and doctoral dissertations on marriage satisfaction in Turkey. These studies have been obtained from the databases of National Thesis Center of the Council of Higher Education. The words "marriage satisfaction" are used as keywords to reach related theses. These surveys were screened between April-May 2017, and 27

research meta-analyses were included. The sample consisted of a total of 6755 individuals, 3418 (50.6%) female and 3337 (49.4%) male. The type of effect size used in this meta-analysis study is the Standardized Mean Difference (SMD). In order to calculate the SMD and to identify possible moderator variables, the sample size, p values, mean and standard deviation values were calculated to calculate the effect size from each thesis. In this study, the gender-coded sample of the sample is female = 1 male = 0. A positive result shows that women have a higher marital satisfaction than men. Comprehensive Meta-Analysis (CMA) 2.0 program was used to calculate the effect sizes of the studies included in the meta-analysis. In the analysis process, values were calculated for both fixed effects and random effects models (Borenstein, Hedges, Higgins and Rothstein, 2009: 63). Q and I² statistics were used to determine heterogeneity. Meta-analytic process have been tested with the Duval and Tweedie's Trim and Fill method, Egger's Regression Test, Orwin's Fail-Safe N number and funnel graph to determine if there was any publication bias.

Results and Discussion

A statistically significant difference was found in 10 out of the 27 researches included in the meta-analysis, but no significant difference was found in 17 out of the 27 researches. Of these 10 researches with statistically significant differences, 3 were found to be in favor of women and 7 in favor of men. Orwin's Fail-Safe N Number, Egger's Regression Test and Duval and Tweedie's Trim-Fill method was used to determine if there was bias in the meta-analysis were found to have no bias in the study. According to the fixed effects model, marital satisfaction was found to be statistically significant ($p < .05$) for males $-0,12$ (CI $-0,17$; $-0,07$). This result is insignificant according to Cohen (1988) and Thalheimer and Cook (2002). As a result of the homogeneity tests (Q and I²) applied, there was almost a high degree of heterogeneity among the investigations; (72.58%) therefore, joining was continued investigate with random effects model. A statistically significant effect size of $-0,08$ (CI $-0,18$; $0,02$) was found in favor of men in the random effects model ($p < .05$). This result is also insignificant compared to Cohen (1988). According to Thalheimer and Cook (2002), it also indicates an insignificant effect. When these results are evaluated as a whole, it can be said that marital satisfaction is in favor of male people according to gender, but this difference is negligible. There is no meta-analysis study in Turkey that examines whether marital satisfaction varies according to gender, but there are individual studies supporting the result of this research. On the other hand, there are studies that find that marriage satisfaction is higher in men, as well as studies that show that marriage satisfaction is higher in women. When the meta-analysis studies conducted outside Turkey (Jackson, Miller, Oka and Henry, 2014; Twenge, Campbell and Foster, 2003; Vemer, Coleman, Ganong and Cooper, 1989) were examined, it was observed that results similar to the findings of this study were obtained.

Conclusion and Recommendations

Moving from the findings of this research, it can be said that being a woman or a man is not an important determinant of marital satisfaction. A similar study can be done with a focus on research done in this field worldwide and comparison opportunity can be provided. A similar meta-analysis study can be done by adding moderators to the research. In the light of the results obtained from the research, other variables can be given priority instead of gender variables in future researches on marriage satisfaction. Furthermore, in the following years, this meta-analysis study can be repeated with the addition of new study findings, followed by gender influence on marital satisfaction and comparison of the effect size can be discussed. The effect of independent variables about family on marital satisfaction such as marriage age, marriage time, and number of children can be examined in future researches. In order to support and expand the findings of this study, it is possible to conduct qualitative research on the subject only on female or male participants.